

INFORME SOBRE LA CONSULTA PRÈVIA A L'ELABORACIÓ D'UN PROJECTE DE DECRET DE DESENVOLUPAMENT DE LA LLEI 24/2015 DE MESURES URGENTS PER AFRONTAR L'EMERGÈNCIA EN L'ÀMBIT DE L'HABITATGE I LA POBRESA ENERGÈTICA

Des de l'Associació Ecoserveis hem analitzat les propostes incloses al document de la consulta relativa al Projecte de Decret de desenvolupament de la Llei 24/2015, i s'ha elaborat aquest informe per donar resposta a les preguntes concretes que es formulen en la consulta.

1. Considereu que cal desenvolupar i clarificar la Llei 24/2015 de 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica ?

El preàmbul de la Llei 24/2015 proclama un estat "d'emergència social" que posa com a finalitat superior drets fonamentals. A més la llei ja regula dins el propi text. Al no existir reserva de reglament en el nostre sistema jurídic, en cas de dubtes sobre la claredat ho haurien de dirimir els jutges. El que passa és que la realitat de 7 anys d'aplicació ha portat a una inaplicabilitat pràctica en alguns casos que, mentre no es modifiqui la Llei 24/2015, un desenvolupament de la Llei 24/2015 pot donar resposta i garantia jurídica a les persones afectades i als agents implicats.

Per posar un exemple, creiem que la llei hauria de ser més clara protegint la situació de vulnerabilitat i no només la situació d'impagament. Però hi ha d'altres exemples com acreditar la vulnerabilitat no només en base a ingressos o els 15 dies que fixa la llei per emetre informes que s'ha vist que no és realista etc.

Tot i que per nosaltres la prioritat seria modificar la Llei, si no és viable en aquest moment, fem les següents aportacions al desplegament normatiu en les preguntes 3 i 4.

2. Cal considerar altres alternatives a les proposades?

Si, l'alternativa de modificar la Llei 24/2015 per clarificar tots els punts i que no calgui desplegament normatiu.

3. Quins aspectes considera que s'ha d'incorporar al projecte normatiu?

- **Regular el procediment d'elaboració de l'IRER en el cas que es superin els 15 dies de termini per l'emissió de l'informe, tal com està descrit a l'article 9.1** "Si transcorre aquest termini i no s'ha emès l'informe, s'entén que la unitat familiar es troba efectivament en situació de risc d'exclusió residencial." Cal desenvolupar aquest punt. Nosaltres entenem que la llei ja és prou clara i que en aquests casos quedarien automàticament acreditats com a vulnerables. En canvi ens hem trobat que les empreses demanen l'informe i si en 60 dies no s'ha enviat procedeixen a tallar el subministrament.
- **La Llei no defineix la vigència dels informes de serveis socials, i ens trobem que aquesta vigència va vinculada a la interpretació que fa cada una de les parts implicades:**
 - 6 mesos segons el Codi de Consum de Catalunya.
 - 1 any segons el conveni Endesa – Generalitat.
 - Indefinida fins que la situació de la unitat familiar canviï segons les administracions locals.

La nostra proposta és que la vigència sigui indefinida fins que la situació de la unitat familiar canviï i per tant calgui tornar a valorar. L'usuari haurà d'informar als serveis socials quan la seva situació hagi canviat.

- **Procediment de llistat entre comercialitzadora i SS.**
 - Desenvolupar l'article 6.2 on especifica que les empreses han de comunicar el llistat d'impagats als serveis socials. La proposta és que en aquest llistat es categoritzi segons: 1) si la persona ja està acreditada com a vulnerable, 2) subministrament protegit sense poder acreditar, 3) Nous impagaments. Per tant la obligació de SS per sol·licitar l'informe serà en els casos 2 i 3.
 - Regular l'enviament dels llistats: format, periodicitat. La nostra proposta seria que es regulés en la línia de la RESOLUCIÓ TSF/945/2021, de 3 d'abril, per la qual es fa públic l'Acord entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, el Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya i la companyia subministradora Endesa relatiu a combatre la pobresa energètica, tal com s'especifica a l'article 2.4. Referent al canal d'enviament dels llistats, proposem que les administracions i la companyia pactin quin és el canal més efectiu en cada cas.

- **Procediment en cas de no tenir dades de la unitat familiar:**
 - Cal desenvolupar l'article 6.4 de la Llei en el cas que no es pugui acreditar la vulnerabilitat, ja que ara mateix només defineix quan si que s'acredita. La nostra proposta és que els serveis socials facin una acció individualitzada per contactar a la persona, i en cas que no s'obtingui resposta a aquesta acció, aplicar el principi de precaució i acreditar a la persona com a vulnerable.

- **Regular el subministrament bàsic vinculat a un bon ús dels recursos.** Tot i que això potser implicaria un canvi a la llei si no es poguessin desenvolupar a través dels articles 5.10 i 5.11. La nostra proposta seria que davant de situacions de consum molt elevats caldria establir un procediment a seguir per validar que no hi hagi fuites, o algun defecte en la instal·lació:
 - El consum elevat és per alguna incidència? Si és així, es possible subvencionar arranjaments per solventar-la a través dels convenis per exemple (article 6.3 llei 24/2015)
 - Si és per malbaratament excessiu, vincular amb oferir una auditoria energètica gratuïta subvencionada per aplicar mesures per reduir el consum energètic.

- **Altes provisionals i restabliments de subministrament:** En aquest cas i com hem comentat a la pregunta 1, creiem que la llei s'hauria de modificar per protegir no només als impagats (com diu ara l'article 6.2) ja fets sinó a la persona en situació de vulnerabilitat i que tot i no haver impagat, pugui accedir a una alta de subministrament. La Llei només defineix com acreditar una persona quan ha deixat de pagar. Es podria protegir abans si la persona verbalitza que no podrà pagar factures, per evitar la situació d'angoixa que això provoca en les famílies. Per exemple en els convenis existents ja es regulen aquests tipus de contractes provisionals. Proposem que davant d'un tall de subministrament es pugui restablir sense necessitat d'enviar l'informe de serveis socials.

- **Obligacions d'informació de les empreses cap als usuaris:** La nostra proposta és que el model de carta que s'enviarà als usuaris sigui homogeni per totes les companyies.

- **Possibilitat que sigui el propi usuari qui demani l'informe.** En aquest cas i com hem comentat a la pregunta 1, creiem que la llei s'hauria de modificar per protegir no només als impagaments (com diu ara l'article 6.2) ja fets sinó a la persona en situació de vulnerabilitat i que tot i no haver impagat, pugui tramitar l'informe .
- **Model d'informe de serveis socials:** La nostra proposta és que el model d'informe sigui homogeni per totes les companyies, i que s'utilitzi el mateix que ja s'ha aprovat en el conveni Endesa -Generalitat.
- **Ajuts a fons perdut:** Desenvolupar l'article 6.3 per a determinar que la situació de risc d'exclusió residencial s'entén prèvia si així s'acredita al dia de l'expedició de l'informe. Això afecta no al tall sinó al deute però s'ha de desplegar normativament. És a dir si la persona acredita la seva situació de vulnerabilitat en mesos anteriors, ha de quedar protegida sota aquest article.

4. Hi ha algun aspecte que no s'ha tingut en compte i que hauria de ser valorat per l'Administració de la Generalitat?

- **Regular el procediment d'elaboració de l'IRER en el cas que es superin els 15 dies de termini per l'emissió de l'informe, tal com està descrit a l'article 9.1** "Si transcorre aquest termini i no s'ha emès l'informe, s'entén que la unitat familiar es troba efectivament en situació de risc d'exclusió residencial." Cal desenvolupar aquest punt. Nosaltres entenem que la llei ja és prou clara i que en aquests casos quedarien automàticament acreditats com a vulnerables. En canvi ens hem trobat que les empreses demanen l'informe i si en 60 dies no s'ha enviat procedeixen a tallar el subministrament.
- **La Llei no defineix la vigència dels informes de serveis socials, i ens trobem que aquesta vigència va vinculada a la interpretació que fa cada una de les parts implicades:**
 - 6 mesos segons el Codi de Consum
 - 1 any segons el conveni Endesa - Generalitat
 - Indefinida fins que la situació de la unitat familiar canviï segons les administracions localsLa nostra proposta és que la vigència sigui indefinida fins que la situació de la unitat familiar canviï i per tant calgui tornar a valorar. L'usuari haurà d'informar als serveis socials quan la seva situació hagi canviat.
- **Procediment de llistat entre comercialitzadora i SS.**
 - Desenvolupar l'article 6.2 on especifica que les empreses han de comunicar el llistat d'impagats als serveis socials. La proposta és que en aquest llistat es categoritzi segons: 1) si la persona ja està acreditada com a vulnerable, 2) subministrament protegit sense poder acreditar, 3) Nous impagaments. Per tant la obligació de SS per sol·licitar l'informe serà en els casos 2 i 3.
 - Regular l'enviament dels llistats: format, periodicitat. La nostra proposta seria que es regulés en la línia de la RESOLUCIÓ TSF/945/2021, de 3 d'abril, per la qual es fa públic l'Acord entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, el Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya i la companyia subministradora Endesa relatiu a combatre la pobresa energètica, tal com s'especifica a l'article 2.4.

Referent al canal d'enviament dels llistats, proposem que les administracions i la companyia pactin quin és el canal més efectiu en cada cas.

- **Regular el subministrament bàsic vinculat a un bon ús dels recursos.** Tot i que això potser implicaria un canvi a la llei si no es poguessin desenvolupar a través dels articles 5.10 i 5.11. La nostra proposta seria que davant de situacions de consum molt elevats caldria establir un procediment a seguir per validar que no hi hagi fuites, o algun defecte en la instal·lació:
 - El consum elevat és per alguna incidència? Si és així, es possible subvencionar arranjaments per solventar-la a través dels convenis per exemple (article 6.3 llei 24/2015)
 - Si és per malbaratament excessiu, vincular amb oferir una auditoria energètica gratuïta subvencionada per aplicar mesures per reduir el consum energètic.
- **Altes provisionals i restabliments de subministrament:** En aquest cas i com hem comentat a la pregunta 1, creiem que la llei s'hauria de modificar per protegir no només als impagats (com diu ara l'article 6.2) ja fets sinó a la persona en situació de vulnerabilitat i que tot i no haver impagat, pugui accedir a una alta de subministrament. Per exemple en els convenis existents ja es regulen aquests tipus de contractes provisionals. Proposem que davant d'un tall de subministrament es pugui restablir sense necessitat d'enviar l'informe de serveis socials.
- **Ajuts a fons perdut:** Desenvolupar l'article 6.3 per a determinar que la situació de risc d'exclusió residencial s'entén prèvia si així s'acredita al dia de l'expedició de l'informe. Això afecta no al tall sinó al deute però s'ha de desplegar normativament. És a dir si la persona acredita la seva situació de vulnerabilitat en mesos anteriors, ha de quedar protegida sota aquest article.

5. Hi ha altres efectes negatius o positius derivats del marc normatiu vigent que s'estiguin produint actualment que no s'han posat en relleu?

Efectes positius:

- La Llei 24/2015 ha sigut la primera llei europea que ha aplicat el principi de precaució i ha permès protegir a milers de persones en situació de vulnerabilitat.

Efectes negatius:

- La Llei és vaga en alguns conceptes i durant aquests 7 anys d'implementació hi ha hagut múltiples interpretacions normatives que han portat a la inaplicació pràctica en molts casos i inseguretat jurídica.
- La discussió sobre la necessitat o no de reglamentació o desplegament normatiu aquests anys ha tingut un impacte negatiu en la implementació.

Respecte al procés actual de desenvolupament veiem que donat que aquest procés participatiu s'està realitzant al mes d'agost quan moltes professionals estan de vacances, és important que es tingui en compte en el disseny del procediment a les parts que estan directament implicades amb el desplegament, sinó hi ha el risc d'infradimensionar els recursos necessaris, o establir fites impossibles.